

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG LEGFELSŐBB BÍRÓSÁGA

Bfv.II.759/2010/5. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága Budapesten, a 2010. november 18. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t :

A közúti veszélyeztetés büntette miatt **a terhelt** ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a Debreceni Városi Bíróság 26.B.1415/2007/7. számú ítéletét és a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság 18.Bf.625/2009/3. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A Debreceni Városi Bíróság a 2009. szeptember 7. napján kihirdetett 26.B.1415/2007/7. számú ítéletében a terheltet bűnösnek mondta ki közúti veszélyeztetés büntetében (Btk. 186. § (1) bekezdés). Ezért őt a bíróság - végrehajtásában 2 évi próbaidőre felfüggesztett - 6 hónapi börtönbüntetésre és 1 év 4 hónap közúti járművezetéstől eltiltásra ítélte. Rendelkezett továbbá a bűnügyi költség megfizetéséről.

Az ítéleti tényállás lényege szerint a terhelt a délelőtti órákban az általa vezetett személygépkocsival a főúton közlekedett a megengedett sebességet jelentős mértékben túllépve. A Rendőrkapitányság járőrei ezt észlelték, ezért szolgálati gépkocsival - folyamatos megkülönböztető hang- és fényjelzést alkalmazva a terhelt után indultak, aki ezt figyelmen kívül hagyta,

sebességét tovább növelte. A terhelt több esetben szabálytanul előzött gépkocsikat, amelynek során mind a vele szembe jövő, mind a vele azonos irányba haladó járművek vezetőit hirtelen fékezésre és irányváltoztatásra kényszerítette. A terhelt a főút kereszteződésében kihelyezett "Előzni tilos!" és "60 kilométer/óra" sebességkorlátozó jelzőtábla ellenére - a balra kanyarodó sávban nagy sebességgel előzött, és a kötelező haladási irányt figyelmen kívül hagyva egyenesen haladt tovább. Sebességét mintegy 200 km/óra sebességre növelve úgy közlekedett tovább, hogy a forgalomban résztvevőket hirtelen fékezésre és irányváltoztatásra kényszerítette, ezáltal életüket, testi épségüket közvetlenül veszélyeztette.

Végül egy forgalom elől elzárt területen az előtte szabályosan közlekedő a sértett által vezetett platós tehergépjármű előzésébe kezdett. A terhelt gépjárműve az esőtől vizes aszfalton lehaladt a menetiránnyal szembeni baloldali útpadkára, ahol megcsúszott, majd a jármű feletti uralmát elveszítette, és jobb oldali forgalmi sávban keresztbe fordult. Ekkor érintőlegesen ütközött az általa megelőzni kívánt sértetti gépjárművel.

Mindkét jármű lehaladt a jobboldali útpadkára és felborulva kerültek nyugalmi helyzetbe.

A baleset során a sértett a fej zúzódásában megnyilvánuló 8 napon belül gyógyuló könnyű sérülést szenvedett.

Az elsőfokú ítélet jogi indokolása szerint a terhelt közlekedése során - az őt üldöző rendőrök elől való menekülés érdekében - a közúti közlekedési szabályokat szándékosan, nagy számban megszegte. Ezért terhére a KRESZ 3. § (1) bekezdés c) pontjában, a 6. § (2) bekezdés c) pontjában, a 14. § (1) bekezdés f) pontjában, a 18. § (1) bekezdés k) pontjában, 26. § (1) bekezdés a) pontjának III. fordulatában, valamint a 34. § (1) bekezdés a), b) és e) pontjaiban foglalt rendelkezések megszegését róta. Mindezekkel a szándékos közlekedési szabályszegésekkel a szabályosan közlekedő többi jármű vezetőit hirtelen fékezésre kényszerítette. Magatartása folytán kialakult közlekedési helyzetekben a baleset bekövetkezésének reális lehetőségével is számolnia kellett, mert mások testi épségét közvetlen veszélynek tette ki.

A terhelttel szemben sorozatos közlekedési szabálysértései miatt 341-976/2007. számon szabálysértési eljárás is indult, amelyben pénzbírságot szabtak ki, és 8 hónapra eltiltották a közúti járművezetéstől.

Az elsőfokú bíróság határozata ellen az ügyész által súlyosítás végett, a szabadságvesztés büntetés próbaidőre történő felfüggesztésének mellőzése, a közügyektől eltiltás mellékbüntetés kiszabása, és a közúti járművezetéstől eltiltás mellékbüntetés tartamának növelése végett bejelentett fellebbezés folytán

másodfokon eljáró Hajdú-Bihar Megyei Bíróság a 2010. április 1. napján jogerős 18.Bf.625/2009/3. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta. A terhelt terhére rótt bűncselekmény megnevezését helyesbítette, a börtönbüntetés tartamát 10 hónapra, a felfüggesztés próbaidejét és a közúti járművezetéstől eltiltás mellékbüntetését egyaránt 3 évre súlyosította. A terheltnek felrótt KRESZ szabályszegéseket (KRESZ 6. § (2) bekezdés ab) pontja, 34. § (1) bekezdés d) és e) pontja) pontosította, és rendelkezett a járművezetési tilalomba történő beszámításról.

A másodfokon jogerős határozattal befejezett büntetőügyben a terhelt meghatalmazott védője nyújtott be a Be. 416. § (1) bekezdés a), b) és c) pontjaira alapított felülvizsgálati indítványt. Álláspontja szerint a bíróság törvényes vád hiányában járt el, mert a terheltet olyan cselekmény miatt ítélte el, amely miatt a szabálysértési hatóság elmarasztalta. Ezzel vétett a kétszeres eljárás tilalma ellen. Ezért a Be. 373. § (1) bekezdés I. c) és d) pontjaiban meghatározott eljárási szabálysértések miatt a megtámadott határozatok hatályon kívül helyezését indítványozta. Mindemellett sérelmezte a terhelt terhére rótt közlekedési szabályok megsértésének súlyosító körülményként történő értékelését, amely vélekedése szerint a büntetőjog anyagi szabályainak megsértését eredményezte. A védő hivatkozása szerint a bíróság a járművezetési tilalomba történő beszámításról sem a törvénynek megfelelően rendelkezett. Mindezekre figyelemmel elsődlegesen a sérelmezett határozatok hatályon kívül helyezését és a büntetőeljárás megszüntetését, másodlagosan a fő- és mellékbüntetés lényeges enyhítését, és a mellékbüntetésbe történő beszámítás megváltoztatását kérte.

A Legfőbb Ügyészség Bf.2314/2010. számú írásbeli nyilatkozatában a felülvizsgálati indítványban kifejtettekkel nem értett egyet. Azt részben a törvényben kizártnak, a vád törvényességét kifogásoló részében pedig alaptalan tartotta. A bűnösségi körülmények értékelésén keresztül a büntetés kiszabásának és a járművezetési tilalomba történő beszámításnak a vitatása a törvényben kizárt. A törvényes vád hiányára történt hivatkozás téves, mert a vádirat mindenben megfelel a vád törvényességével szemben támasztott alaki és tartalmi követelményeknek. Mindezekre figyelemmel a megtámadott határozatok hatályában tartását indítványozta.

A felülvizsgálati eljárásban tartott nyilvános ülésen a védő felszólalásában a sérelmezett határozatok hatályon kívül helyezését az indokolási kötelezettség olyan mértékű hiányával indokolta, amely a felülbírálatra alkalmatlanságot megalapozza, egyebekben az írásbeli indítványt fenntartotta.

A Legfőbb Ügyészség képviselője - a védői felszólalás ellenére - továbbra is a határozatok hatályban tartását indítványozta.

Felülvizsgálatnak az 1998. évi XIX. törvény (továbbiakban Be.) 416. § (1) bekezdésének a) és b) pontja alapján büntető anyagi jogi szabálysértést, valamint a c) pontja alapján - a Be. 373. § (1) bekezdésének I. b) vagy c) pontjában, illetve a II-IV. pontjaiban pontosan meghatározott, kimerítően felsorolt eljárási szabálysértések esetén van helye. Az indítványban hivatkozott eljárásjogi támadások közül a felülvizsgálati okok körébe kizárólag a törvényes vád hiánya (Be. 373. § (1) bekezdés I. c) pont) és az indokolási kötelezettség elmulasztása (Be. 373. § (1) bekezdés a) pont) sorolható.

A Legfelsőbb Bíróság a támadott határozatokat az indítvány keretei között vizsgálta felül. Megállapította, hogy a felülvizsgálat törvényi okira történt hivatkozást az indítványban felhozott indokok nem támasztották alá.

A törvényes vád hiánya azt jelenti, hogy a terhelttel szemben emelt vád alkalmatlan a bírósági eljárásra. Tartalmi okból a törvényes vád hiányáról akkor van szó, ha a cselekmény pontos körülírtsága hiányos, s ezáltal nem alkalmas az adott magatartás büntetőtörvénybe ütköző, tényállásszerű megvalósulására, illetve a terhelt bűnösségére való anyagi jogi következtetés leírására.

Törvényes a vád, ha a vádemelésre jogosult a bírósághoz intézett indítványában meghatározott személy pontosan körülírt, büntető törvénybe ütköző cselekménye miatt a bírósági eljárás lefolytatását kezdeményezi (Be. 2.§ (2) bekezdés). Így jár el, ha a terhelt cselekménye bűncselekmény, de akkor is, ha szabálysértés.

A jelen ügyben a büntetőeljárás alapjául szolgáló vád a törvényességéhez megkívánt valamennyi alaki és tartalmi követelménynek megfelel. Az indítvány érvelésével szemben a Legfelsőbb Bíróság azt állapította meg, hogy a Be. 373. § (1) bekezdés I. c) pontjában meghatározott és a felülvizsgálatra okot adó abszolút hatályú eljárási szabálysértés nem valósult meg.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati indítványnak a kétszeres eljárás tilalmával összefüggő érveit vizsgálva csupán utal arra, hogy a szabálysértési eljárásban hozott határozat - az azonos magatartás elbírálása ellenére - sem teszi jogszerűtlenné a büntetőjogi felelősséget megállapító bírósági ítéletben foglalt elítélést.

A szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény (továbbiakban Sztv.) 103. § (1) bekezdés b) pontja szerint a bíróság jogerős határozatával elbírált cselekmény (alapügy) esetén perújításnak van helye, ha az elkövetővel szemben ugyanazon cselekmény miatt több szabálysértési felelősséget megállapító bírósági határozatot, vagy ugyanazon cselekmény miatt szabálysértési hatósági és a büntetőjogi

felelősséget elbíráló bírósági határozatot hoztak. Nem vitás, hogy a szabálysértési eljárásban nincs helye perújításnak, ha a bírósági határozat jogerőre emelkedését követően egy év eltelt. Szabálysértés nem állapítható meg, ha a cselekmény bűncselekményt valósít meg (Sztv. 1. § (2) bekezdés).

A büntetőeljárás megindításának, a megindult büntetőeljárás folytatásának akadályait meghatározó Be. 6. § (3) bekezdése az alapvető rendelkezések között a törvényes vád hiányát - bár ez is a büntetőeljárás - nem anyagi, hanem tisztán eljárásjogi - akadálya, nem sorolja fel. E törvényhely d) pontja szerint a büntetőeljárást nem lehet megindítani, a már megindult büntetőeljárást meg kell szüntetni, vagy felmentő ítéletet kell hozni, ha a terhelt cselekményét már jogerősen elbírálták, kivéve a Negyedik Részben, valamint a XXIX. Fejezet II. és III. Címében meghatározott eljárások esetét.

Azzal szemben pedig, akinek felelősségét a bíróság szabálysértési eljárásban hozott határozatával állapította meg, azonos tényállás mellett büntetőeljárás - a szabálysértésekről szóló törvényben meghatározott perújítási eljárás lefolytatása előtt - nem indítható (Be. 6. § (5) bekezdés).

A felülvizsgálat során a Be. 423. § (1) bekezdés kötelező törvényi előírása szerint a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó. A jogkérdések annak alapján vizsgálhatók és dönthetők el.

Az 1978. évi IV. törvény (továbbiakban Btk.) 186. § (1) bekezdésében meghatározott közúti veszélyeztetés büntettét az követi el, aki a közúti közlekedés szabályainak szándékos megszegésével más vagy mások életét, vagy testi épségét közvetlen veszélynek teszi ki. E bűncselekmény elkövetője a közúti közlekedés szabályainak hatálya alatt álló személy (járművezető), akinek szándéka mind az elkövetési magatartásra (közlekedési szabályok megszegése), mind pedig az eredményre (más vagy mások életének, testi épségének közvetlen veszélyeztetésére) kiterjed. A közlekedési szabályszegés szándékos volta azt jelenti, hogy az elkövető a KRESZ általános és tételes rendelkezéseit ismeri, tisztában van a számára előírt normatív szabályokkal, és tudatában van annak is, hogy az általa tanúsított magatartás a közúti közlekedés szabályaival ellentétes. Felismeri és kívánja, vagy belenyugszik a veszélyhelyzet létrejöttébe, a tudatos szabályszegése ennek érdekében történik.

A közúti veszélyeztetés bűncselekménye megállapításához - a további feltételek megléte esetén - nem szükséges több, hanem elegendő csupán egy közlekedési szabály szándékos megszegése. Ugyanakkor a KRESZ szabályszegés szándékos volta önmagában nem alapozza meg e bűncselekmény megállapítását. Az esetek többségében a járművezetők - éppen a menekülés érdekében (saját motiváció) - nem tulajdonítanak jelentőséget sorozatos, szándékos szabályszegő

magatartásának, közlekedési magatartását kizárólag eredményes menekülésének célja határozza meg. Ilyen esetben nemcsak a bűncselekmény megállapításához megkívánt, hanem egyéb szándékos közúti közlekedési szabályszegést is megvalósít.

Az irányadó tényállás szerint a terhelt járművét gyorsítva, nagy sebességgel, a számára kötelezettséget előíró közúti jelzések figyelmen kívül hagyásával menekült a rendőrök elől. Sorozatos és szándékos közlekedési szabályszegéseivel a közlekedés más résztvevőit tekintve nem csupán veszélyhelyzetet hozott létre, hanem a közvetlen veszélyhelyzet a járművek ütközése és útelhagyása folytán 8 napon belül gyógyuló sérüléssel járó balesetet is eredményezett, így a Btk. 186. § (1) bekezdésében meghatározott közúti veszélyeztetés büntette törvényi tényállásának valamennyi eleme megvalósult.

A felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető, ezért a Be. 373. § (1) bekezdés I. d) pontja szerint, ha a cselekményt már jogerősen elbírálták - felülvizsgálatnak nem, csupán perújításnak (Be. 408. § (1) bekezdés b) pont) van helye. A Be. 6. § (5) bekezdésében írtak megszegése sem orvosolható a jelen felülvizsgálati eljárásban.

Az indítványozó az indokolási kötelezettség hiánya okán olyan eljárási szabálysértésre is hivatkozott, amely a Be. 416. § (1) bekezdésének c) pontja alapján ugyancsak felülvizsgálat alapjául szolgálhat (Be. 373. § (1) bekezdés III. a) pont).

Az indokolási kötelezettség hiánya csak abban az esetben eredményezi az ítélet hatályon kívül helyezését és az új eljárás lefolytatását, ha a bíróság a büntetőjogi főkérdésben (bűnösség, jogi minősítés, büntetéskiszabás) olyan mértékben mulasztja el, hogy emiatt az ítélet felülbírálatra alkalmatlan. Az adott ügyben a megtámadott ítélet (ténybeli és jogi teljességük folytán) a Legfelsőbb Bíróság megítélése szerint felülbírálatra alkalmas volt. Az indokolási kötelezettség elmulasztására alapított felülvizsgálati indítványban meg kell jelölni azon adatokat, amelyek alapján megállapítható, hogy az elsőfokú bíróságnak milyen mulasztása eredményezte az ítélet felülbírálatra alkalmatlanságát (EBH. 2007. 1596.).

Az eljáró bíróságok a terhelt terhére megállapított bűncselekményt a büntető anyagi jog szabályainak sérelme nélkül minősítették közúti veszélyeztetés büntettének. Ezért a bűncselekményre megállapított büntetési tétel keretei között kiszabott büntetés a Be. 416. § (1) bekezdés b) pontja alapján felülvizsgálat tárgyát nem képezhette, miként az sem, hogy a bíróságok a büntetéskiszabás során a Btk. 37. § és 83. §-ának előírásait, a súlyosító és az enyhítő körülményeket, illetve a BK. 154. számú állásfoglalásokat miként veszik figyelembe (BH.2005.337 szám).

A járművezetési tilalomba történő beszámítás helyessége sem vizsgálható érdemben, mert a Be. 564. § szerinti különleges eljárásban van erre lehetőség, ezért a Be. 416. § (4) bekezdés c) pontja a felülvizsgálatot kizárja.

Mindezekre figyelemmel a Legfelsőbb Bíróság a megtámadott határozatokat a Be. 426. § alapján hatályukban fenntartotta.

A Be. 3. §-ának (4) bekezdése a Legfelsőbb Bíróság határozata elleni fellebbezést, a Be. 416. § (4) bekezdés b) pontja a felülvizsgálatot kizárja. Az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtásával összefüggő tájékoztatás a Be. 418. § (3) bekezdésén alapul.

Budapest, 2010. november 18.

Dr. Katona Sándor s.k. a tanács elnöke, Dr. Csere Katalin s.k.
előadó bíró, Dr. Molnár Gábor s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

bírósági ügyintéző
Kné